

АКТ

лісопатологічного обстеження лісових насаджень по Сарненському надлісництву філії "Поліський лісовий офіс" ДП «Ліси України», Рівненської області

“24” лютого 2025 р.

м. Сарни

Нами, комісією на підставі поданого виклику філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» №1875/34.4.4-2025 від 07.02.2025 року та наказу в складі: головного спеціаліста відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Антона СТЕЛЬМАХА, завідувача сектору моніторингу стану лісових насаджень філії «Рівнелісозахист» ДСЛП “Київлісозахист” Михайла ЛЕГКОБИТА, за участю начальника Сарненського надлісництва філії «Поліського лісового офісу» ДП «Ліси України» Василя ШПАКОВСЬКОГО, інженера 1 категорії з охорони і захисту лісів «Поліського лісового офісу» ДП «Ліси України» Сергія КОВША та лісничих Сарненського надлісництва «Поліського лісового офісу» ДП «Ліси України», а саме: лісничого Тинненського лісництва Наталії МАСТЕРКО, в.о.лісничого Сарненського лісництва Дмитра ЧАЙКОВСЬКОГО лісничого Костянтинівського лісництва Олега ЗАРВИ, лісничого Страшівського лісництва Віталія ОШИТИ було проведено лісопатологічне обстеження насаджень сарненського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП «Ліси України» на предмет доцільності призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік.

Таксаційна характеристика та запаси деревини, внесені в лісопатологічний журнал, вказано згідно:

– матеріалів лісовпорядкування 2019 року за станом на 01.01.2020 року по Сарненському надлісництву філії "Поліський лісовий офіс" ДП Ліси України Насаджень обстежені в натурі, у ході лісопатологічного обстеження на загальній площі – **55.0 га**, а саме: ВСП – на площі – **55.0 га**.

Лісопатологічний журнал:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа осередку, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Категорія захисності	Вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Інтенсивність ураження, %	Ступінь ураження
					загальна	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, м	середній діаметр, см	запас деревостану, куб. метрів на 1 га						
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	19		
Немовицьке	15	6	2.1	(2)	0.9	10СЗ+БП	55	0.70	2	17	16	220	4	ВСП	Вітровал, бурелом	18	середня	
Немовицьке	103	34	2.7	(2)	2.1	10СЗ+БП	62	0.60	1	22	26	280	4	ВСП	Вітровал, бурелом	9	слабка	
Немовицьке	97	4	11.0	(1)	0.5	10СЗ+БП	91	0.70	1	27	36	420	4	ВСП	Вітровал, бурелом	11	середня	

Сарненське	60	8	5.0	(2)	0.1	10СЗ+БП	80	0.65	1	25	30	350	2	ВСР	Вітровал, бурелом	17	середня
Сарненське	60	8	5.0	(1)	0.3	10СЗ+БП	80	0.65	1	25	30	350	2	ВСР	Вітровал, бурелом	5	слабка
Сарненське	60	7	5.8	(2)	1.3	10СЗ+БП	100	0.60	2	26	36	340	2	ВСР	Вітровал, бурелом	12	середня
Сарненське	48	17	1.0		1.0	10СЗ+БП+ГЗ	70	0.60	1А	26	32	340	2	ВСР	Вітровал, бурелом	9	слабка
Сарненське	61	5	6.6	(1)	0.4	10СЗ+ДЗ+БП	90	0.60	1	27	34	360	2	ВСР	Вітровал, бурелом	8	слабка
Костянтинівське	35	22	2.0		2.0	8СЗ2БП+ДЗ	75	0.70	1А	28	32	350	4	ВСР	стовбурові шкідники	3	відпад
Костянтинівське	38	21	6.1		6.1	9СЗ1БП	70	0.60	1	22	30	280	3	ВСР	стовбурові шкідники	4	відпад
Костянтинівське	17	17	1.5		1.5	10СЗ+БП+ГЗ	75	0.70	1	25	32	350	4	ВСР	стовбурові шкідники	7	слабка
Страшівське	94	39	1.1		1.1	10СЗ+БП	80	0.65	1	25	28	360	2	СРВ	стовбурові шкідники	14	середня
Страшівське	108	16	7.3	(1)	1.3	10СЗ+БП	100	0.60	2	25	30	330	2	СРВ	Вітровал, бурелом	11	середня
Страшівське	108	19	0.6		0.6	10СЗ+БП	105	0.60	2	27	32	360	2	СРВ	Вітровал, бурелом	16	середня
Страшівське	109	28	1.9		1.9	8СЗ(90)2СЗ(70)	90	0.70	2	24	28	340	2	СРВ	Вітровал, бурелом	9	слабка
Страшівське	109	12	0.4		0.4	10СЗ	100	0.50	3	21	28	190	2	СРВ	Вітровал, бурелом	11	середня
Страшівське	109	7	2.0	(1)	0.4	10СЗ+БП	53	0.70	1А	22	26	320	2	СРВ	Вітровал, бурелом	8	слабка
Страшівське	109	11	2.0	(1)	0.2	10СЗ+БП	94	0.70	2	23	28	340	2	СРВ	Вітровал, бурелом	9	слабка
Страшівське	110	2	2.8	(1)	0.5	10СЗ	90	0.60	2	25	30	320	2	СРВ	Вітровал, бурелом	16	середня
Страшівське	110	21	7.8	(4)	1.0	10СЗ+БП	105	0.60	3	23	32	255	2	СРВ	стовбурові шкідники	10	середня
Страшівське	115	15	1.6	(1)	0.3	10СЗ+БП	58	0.85	2	19	22	330	4	СРВ	Вітровал, бурелом	22	середня
Страшівське	118	9	5.2		5.2	10СЗ	105	0.50	3	22	32	200	2	СРВ	стовбурові шкідники	7	слабка
Страшівське	119	10	2.3		2.3	9СЗ1БП	70	0.70	1	25	28	355	2	СРВ	Вітровал, бурелом	6	слабка
Страшівське	119	23	7.0	(1)	1.0	10СЗ+БП	100	0.55	2	24	32	280	2	СРВ	Вітровал, бурелом	13	середня
Страшівське	120	24	1.1		1.1	10СЗ	120	0.40	3	23	36	170	озлц(2)	СРВ	Вітровал, бурелом	8	слабка
Страшівське	120	12	2.2	(1)	0.4	10СЗ	70	0.70	1	24	28	360	2	СРВ	Вітровал, бурелом	11	середня
Страшівське	120	20	0.7		0.7	10СЗ+БП	80	0.50	2	22	30	230	озлц(2)	СРВ	Вітровал, бурелом	10	середня
Страшівське	123	20	7.2		7.2	10СЗ+БП	70	0.70	1	24	28	360	2	СРВ	Вітровал, бурелом	2	відпад
Страшівське	123	14	10.3	(1)	2.0	10СЗ	67	0.85	2	18	20	300	2	СРВ	Вітровал, бурелом	6	слабка
Страшівське	123	21	1.3		1.3	10СЗ+БП+ОС	110	0.55	2	25	30	300	2	СРВ	Вітровал, бурелом	3	відпад
Страшівське	124	3	1.1	(2)	0.4	10СЗ	95	0.60	2	26	30	340	2	СРВ	Вітровал, бурелом	22	середня
Страшівське	125	12	1.4		1.4	10СЗ+БП	90	0.50	1	26	32	290	2	СРВ	Вітровал, бурелом	17	середня
Страшівське	125	1	1.8		1.8	10СЗ+БП	65	0.65	1	22	24	300	2	СРВ	стовбурові шкідники	9	слабка
Страшівське	128	4	3.0		3.0	8СЗ2БП	80	0.60	1А	28	36	320	4	СРВ	стовбурові шкідники	17	середня
Страшівське	131	7	2.7	(1)	0.9	8СЗ2БП	100	0.60	1	27	36	290	озлц(3)	СРВ	Вітровал, бурелом	12	середня
Страшівське	131	8	2.1	(1)	0.7	8СЗ2БП+ВЛЧ	100	0.60	1	27	32	300	озлц(3)	СРВ	Вітровал, бурелом	9	слабка
Страшівське	131	5	7.1	(1)	0.5	6СЗ(60)3СЗ(100)1БП+ВЛЧ	60	0.60	1А	25	26	310	3	СРВ	Вітровал, бурелом	21	середня
Страшівське	134	9	0.6		0.6	10СЗ	120	0.40	3	24	30	200	озлц(2)	СРВ	Вітровал, бурелом	12	середня
Страшівське	141	8	1.1	(1)	0.2	4СЗ6БП	63	0.60	1	22	28	190	4	СРВ	Вітровал, бурелом	16	середня
Страшівське	141	6	3.0	(1)	0.1	7СЗ(65)2СЗ(84)1БП	65	0.70	2	20	22	260	4	СРВ	Вітровал, бурелом	19	середня
Страшівське	144	2	0.3		0.3	10СЗ+ВЛЧ+БП	70	0.60	1	25	28	320	4	СРВ	Вітровал, бурелом	21	середня

Разом виявлено по підприємству:

55.0

В тому числі:

0.0

відпад

слабка

середня

сильна

55.0

16.6

20.9

17.5

Шкідники

21.7

відпад

слабка

середня

сильна

8.1

8.5

5.1

стовбурні шкідники

21.7

8.1

8.5

5.1

* Хвороби

Коренева губка

стовбутова гниль

відпад

слабка

середня

сильна

Інші причини

33.3

відпад

слабка

середня

сильна

8.5

12.4

12.4

Вітровал, бурелом

33.3

8.5

12.4

12.4

Захарщеність

Сніголом

При проведенні обстеження встановлено, що основною причиною всихання даних насаджень є ураження стовбуровими шкідниками. Сухостійні і всихаючі дерева сосни поодинокі уражені, а в більшій частині відпрацьовані комплексом вторинних шкідників (при відлученні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності вторинних шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо). На підстилці ділянок було виявлено значну кількість опалих пагонів сосни, що свідчить про заселення дерев малим і великим сосновими лубоїдами. На дуже ослаблених деревах наявні ознаки заселення вищезгаданих шкідників, льотні отвори, V - VI категорія стану дерев сосни повністю відпрацьовані комплексом вторинних шкідників.

Дані осередки вторинних шкідників та хвороб лісу виявлені, на них складені повідомлення про погіршення санітарного стану.

Частина насаджень, які обстежуються були пошкоджені внаслідок сильних поривчастих вітрів (*стихійного явища, бурелому та вітровалу*), що пройшли на території Сарненського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" в 2024 році. Частина дерев різних порід зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (*з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі*) та хмизу за рахунок чого створюється захаращеність.

Вітровальні, буреломні дерева та захаращеність є осередками розповсюдження та поширення вторинних шкідників. Для наведення лісів до належного санітарного стану, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів у філії "Ковельське лісове господарство" ДП "Ліси України", зменшення шкоди, що завдається шкідниками, хворобами, рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР), з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Дерева вільхи, берези, осики, граба знаходяться з ураженням кореневої системи комлевою гниллю в минулі роки. Дані дерева в більшій мірі з обламаними кронами та вивернутою кореневою системою. Також відмічається, що частина цих дерев не відноситься до жодної з категорій технічної придатності, тобто є неліквідна деревина.

Спостерігається ураження частини насаджень берези та вільхи стовбуровою гниллю. Дані насадження були пошкоджені в минулих роках та поточному році, періодичним надмірним зволоженням (частково підтоплені), за рахунок великої кількості весняних опадів та паводків на річках, що в значній мірі вплинуло на мікроклімат насаджень та ослабило їх. Значна частина дерев вільхи та берези суховершинить, за рахунок чого спостерігається обломовування верхівкових гілок. Відмічається наявність комлевої гнилі, яка переходить в серцевинну гниль. Дерева III-VI-ї категорії стану, під впливом поривчастих вітрів, дерева з загнившою кориневою системою вітровалють. Під час обстеження було детально оглянуто кореневу систему дерев та встановлено, що дерева уражені комлевою гниллю. Внаслідок чого камбій в зоні тонкої кори темно-бурого кольору, а заболонь частково вкрита плямами поперечної гнилі. В результаті дані дерева інтенсивно продовжують всихати. На підставі цього, не доцільно залишати породу осики, берези, вільхи в даних насадженнях, оскільки деревина трухне та втрачає технічну якість деревини.

Насадження швидко втрачають свої лісогосподарські та захисні властивості, відпад перевищує приріст. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної деревини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним. Для наведення лісів до належного санітарного стану, збереження стійкості насаджень,

запобігання розвитку патологічних процесів у лісах філії «Ковельське лісове господарство» ДП «Ліси України», зменшення шкоди, що завдається шкідниками, хворобами, рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР). Рубки провести у максимально стислі строки за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Лісовій охорні підприємства вести постійний нагляд за суміжними насадженнями, при виявленні появи осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші термін проектувати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено на загальній площі – **55.0** га. Обстежені насадження створюють незадовільний санітарний стан, деревина втрачає свої технічні якості, проходить розповсюдження стовбурових шкідників.

2. Для наведення належного санітарного стану лісів, з метою запобігання розповсюдження шкідників та хвороб лісу, заходи з поліпшення санітарного стану лісів рекомендовано провести на площі – **55.0** га, а саме: ВСР – на площі **55.0** га.

3. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2025 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.

4. Рубки провести згідно "Санітарних правилах в лісах України", затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 253; Офіційний вісник України, 2016 р., № 87, ст. 2839), в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року №756 зі змінами що вносяться постановою КМУ від 9 грудня 2020 р. № 1224.

5. Осередки стовбурових шкідників, що зафіксовані під час лісопатологічного обстеження, підлягають моніторингу санітарного стану насаджень спеціалістами підприємства, та у разі не зафіксованого осередку вторинних шкідників на облік підприємства, вони підлягають обов'язковій фіксації. Вживати додаткові заходи до запобігання їх поширенню та зростанню чисельності.

6. Лісовій охорні підприємства вести постійний нагляд за суміжними насадженнями, де виявлено шкідники та хвороби лісу. Осередки шкідників та хвороб лісу виявлені даним лісопатологічним обстеженням поставити на облік, згідно лісопатологічного журналу.

7. При проведенні відводів, під ВСР, середнього та сильного ступеня враховувати факти зниження повноти нижче критичної (у відповідності до діючих СПЛУ), та при фактичному встановленні даних фактів проектувати в місцях інтенсивної рубки проведення суцільних санітарних рубок.

8. Спеціалістам підприємства, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства.

9. Лісопатологічне обстеження спеціалістами філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» було проведене: 14-24.02.2025 року.

Акт складено в 3-ох примірниках.

1. Північно-Західне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства
2. Філія "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

Акт підписали:

Marf

України" *Ваш* Ва

Василь І

Василь ШПАКОВСЬКИЙ

Сергій КОВШ

Дмитро ЧАЙКОВСЬКИЙ

Віталій ОШИТА